

Курс водіння автомобілів і гусеничних транспортерів-тягачів

Тренувальна навчально-методична публікація розроблена робочою групою офіцерів управління бойової підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України та погоджено з заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

Цей курс водіння передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України (далі — ЗС). Він може бути застосований в установах, закладах та організаціях усіх форм власності, що здійснюють підготовку (навчання) командирів підрозділів та військовослужбовців (військовозобов'язаних). Міністерство оборони України не несе відповідальності за наслідки застосування цього навчально-методичного матеріалу не за призначенням. Курс водіння призначений для командирів підрозділів, а також усіх посадових осіб, які беруть участь в організації та проведенні занять з підготовки водіїв (механіків-водіїв).

Оформлення цього Курсу водіння до вимог військової публікації та надання йому відповідного реєстраційного номеру проведено колективом офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України за запитом військових частин (підрозділів) резерву ЗС України, які формуються та військових частин (підрозділів), які здійснюють відновлення боєздатності.

КУРС ВОДІННЯ

АВТОМОБІЛІВ І ГУСЕНИЧНИХ ТРАНСПОРТЕРІВ- ТЯГАЧІВ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

УДК 358.119.1
К 93

Курс водіння автомобілів і гусеничних транспортерів-тягачів. — Київ: «Центр К 93 учбової літератури», 2024. — 86 с.

ISBN 978-611-01-3207-7

Тренувальна навчально-методична публікація розроблена робочою групою офіцерів управління бойової підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України та погоджено з заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

Цей курс водіння передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України (далі — ЗС). Він може бути застосований в установах, закладах та організаціях усіх форм власності, що здійснюють підготовку (навчання) командирів підрозділів та військовослужбовців (військовозобов'язаних). Міністерство оборони України не несе відповідальності за наслідки застосування цього навчально-методичного матеріалу не за призначенням.

Курс водіння призначений для командирів підрозділів, а також усіх посадових осіб, які беруть участь в організації та проведенні занять з підготовки водіїв (механіків-водіїв).

Оформлення цього Курсу водіння до вимог військової публікації та надання йому відповідного реєстраційного номеру проведено колективом офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України [2] за запитом військових частин (підрозділів) резерву ЗС України, які формуються та військових частин (підрозділів), які здійснюють відновлення боєздатності.

УДК 358.119.1

ISBN 978-611-01-3207-7

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
Глава I	ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	5
1	Загальні положення	5
2	Організація і методика навчання	7
3	Оцінка водіння	12
Глава II	ЗАГАЛЬНІ ВПРАВИ	16
1	Вправа 1. Підготовка і вихід машин із парку в призначений район	16
2	Вправа 2. Тренажерна підготовка	16
3	Вправа 3. Маневрування	18
4	Вправа 4. Групова підготовка	22
5	Вправа 5. Водіння по обмежених проїздах	25
6	Вправа 6. Подолання перешкод і загороджень	27
7	Вправа 7. Водіння по дорогах і в населених пунктах	29
8	Вправа 8. Водіння по місцевості	31
9	Вправа 9. Водіння в небезпечних дорожньо-транспортних ситуаціях	34
10	Вправа 10. Водіння в колоні	35
Глава III	СПЕЦІАЛЬНІ ВПРАВИ	37
1	Вправа 1С. Буксирування	37
2	Вправа 2С. Водіння на аеродромі	39
3	Вправа 3С. Навантаження машини на транспортні засоби	41
4	Вправа 4С. Подолання водних перешкод	44
Глава IV	ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ВОДІННІ МАШИНИ	46
1	Загальні заходи безпеки	46
2	При водінні машин	47
3	При навантаженні машин на транспортні засоби	48
4	При подоланні водних перешкод	50
5	При евакуації машин	51
6	При русі через залізничні переїзди і мости	52
7	При русі в колоні	53
8	При технічному обслуговуванні машин	54
Додатки:		
1	Журнал обліку виконання водіння на автодромі	55
2	Картка обліку практичного водіння машин	56
3	Автодром	57
4	Позначення навчальної машини	73
5	Нормативи з водіння машини	74
ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ		
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ		
ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ		
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)		
		87

ВСТУП

Цей Курс водіння призначений для командирів підрозділів та військовослужбовців військових частин (підрозділів), навчальних центрів (шкіл) та вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України та Збройних Сил України з метою надання їм допомоги в опануванні автомобільною технікою та отримання навичок з водіння в ході проведення занять із виконання підготовчих та навчальних вправ водіння автомобілів і гусеничних транспортерів-тягачів.

Положення цього Курсу водіння необхідно застосовувати творчо залежно від конкретних умов, особливо від рівня підготовки особового складу і стану навчально-матеріальної бази, постійно знаходити нові, найефективніші методичні прийоми, що забезпечують підвищення майстерності особового складу з водіння.

Глава I. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Курс водіння автомобілів і гусеничних транспортерів-тягачів (далі – Курс водіння) призначений для керівництва навчанням водінню автомобілів усіх типів, багатівісних важких колісних тягачів і спеціальних колісних шасі, гусеничних машин* (гусеничних тягачів, транспортерів-тягачів і транспортерів) (далі – машини) при початковій підготовці водіїв** (механіків-водіїв) (далі – водіїв) у військах (силах) і військово-навчальних закладах, допідготовці водіїв, які проходять військову службу, перепідготовці і вдосконаленні навичок водіння та під час проходження навчальних зборів резервістами і військовозобов'язаними, а також особового складу родів військ та служб (якщо навчання водінню передбачене відповідними програмами).

1.2. Навчання водінню є складовою частиною технічної (автомобільної) підготовки водіїв, курсантів і слухачів військових навчальних закладів, сержантів, старшин, офіцерів з'єднань та військових частин, де основним видом техніки є автомобільна техніка. Навчання водінню повинно бути спрямоване на підготовку військ і досягнення високої майстерності керування машинами за різних умов обстановки, місцевості, погоди і видимості, на вироблення у тих, хто навчається, волі, рішучості, сміливості, самостійності і розумної ініціативи, впевненості у високих

* Підготовка механіків-водіїв бойових машин на базі гусеничних транспортерів-тягачів проводиться згідно з вимогами Курсу водіння бойових машин.

** Початкова підготовка водіїв – це підготовка тих, хто навчається, за відсутності у них посвідчення на право керування транспортними засобами. технічних можливостей машин і відчуття відповідальності за їх збереження і постійну готовність до використання; наявністю сучасної навчально-матеріальної бази, що дозволяє проводити заняття за всіма розділами технічної (автомобільної) підготовки;

відмінним знанням і розумінням, тими, хто навчається, Правил дорожнього руху, твердим засвоєнням ними прийомів безпечного керування машинами за різних умов.

1.3. Успішне відпрацювання вправ Курсу водіння забезпечується:

умілою організацією занять командирами військових частин і підрозділів; високою методичною підготовкою керівників занять та інструкторів з водіння, застосуванням передових методів навчання;

1.4. Навчання водінню машин проводиться на автодромі і на місцевості як на одиночних машинах, так і у складі колон. Не менше 30 відсотків занять з практичного водіння машин повинно проводитися вночі.

1.5. Курс водіння містить загальні, контрольні і спеціальні вправи для підготовки і вдосконалення професійної майстерності водіїв, які включають відпрацювання всіх питань, необхідних для набуття навичок умілого і безпечного керування машиною.

Загальні вправи (№№ 1 – 10) призначені для навчання водінню при початковій підготовці, допідготовці, перепідготовці і вдосконаленні навичок водіїв машин.

При цьому вправи №№ 5, 6 і 10 одночасно є контрольними.

Контрольні вправи (№№ 5, 6 і 10 з числа загальних вправ) призначені для вдосконалення підготовки водіїв з водіння і визначення ступеня їх навченості в кінці навчання, під час проведення контрольних занять та інспекційних заходів.

Спеціальні вправи (№№ 1с – 4с) призначені для навчання керування машинами у видах Збройних Сил України і родах військ, а також набуття навичок керування машинами в особливих умовах (при буксируванні, підготовці до транспортування і навантаження (вивантаження) на транспортні засоби, подоланні водних перешкод).

1.6. Послідовність і терміни відпрацювання вправ у військових частинах, установах, військових навчальних закладах Збройних Сил України (далі – військові частини) узгоджуються з планами виконання завдань бойової підготовки, а під час проведення навчальних зборів з резервістами і військовозобов'язаними – з відповідними планами їх проведення.

1.7. Ті, хто навчаються, повинні вивчити Правила дорожнього руху, основи руху і правила водіння, освоїти прийоми керування машинами і набути навичок подолання штучних і природних перешкод, водіння машин удень і вночі в умовах, що відповідають періоду навчання; набути навичок безпечного керування машиною як при одиночному русі, так і у складі колони.

У кінці навчання ті, хто навчається, повинні здати випробування на присвоєння кваліфікації водія (механіка-водія) 3-го класу (вправи №№ 5, 6 і 10 з числа загальних вправ).

У подальшому вдосконалення навичок водіїв у водінні машин проводиться на тактичних заняттях і навчаннях, навчальних зборах з резервістами і військовозобов'язаними, а також у ході інших занять з виходом машин.

1.8. З курсантами вищих військових навчальних закладів проводяться заняття з вивчення основ руху і безпечного водіння, Правил дорожнього руху. При цьому ті, хто навчається, освоюють в повному обсязі Курсу водіння практичне водіння машин; набувають навичок в організації проведення занять з водіння, у тому числі з використанням тренажерів. Після складання випробувань їм присвоюється кваліфікація водія 3-го класу.

1.9. З офіцерами проводяться заняття з метою вдосконалення знань і навичок водіння. З командирами підрозділів (частин) відпрацьовуються питання управління підрозділами при здійсненні маршу.

1.10. Під час відпрацювання вправ з водіння виконуються передбачені умовами вправи нормативи (додаток 5 цього до Курсу водіння) або навчальні питання з виставленням оцінок, які входять у загальну оцінку за виконання вправи. Нормативи виконуються як у ході виконання вправи, так і на окремих навчальних місцях.

2. Організація і методика навчання

2.1. Навчання водінню машин організовується і проводиться відповідно до вимог Правил дорожнього руху, цього Курсу водіння, організаційних вказівок з підготовки Збройних Сил України і програм бойової підготовки (з урахуванням особливостей району їх дислокації).

2.2. При плануванні бойової підготовки командири військових частин і з'єднань, начальники військово-навчальних закладів зобов'язані:

визначити категорії, тих хто навчається водінню машин, номери вправ, кількість годин на водіння і терміни відпрацювання вправ Курсу водіння;

встановити порядок проведення показних та інструкторсько-методичних занять з водіння і надання допомоги командирам підрозділів з оволодіння передовими методами навчання;

затвердити графік використання автодрому, інструкції щодо порядку поведіння підрозділів (навчальних груп) на автодромі та заходів безпеки при навчанні водінню.

2.3. Кількість годин практичного водіння на машині для того, хто навчається, і розрахунок на відпрацювання вправ Курсу водіння для різних категорій тих, хто навчається, визначаються Програмами підготовки відповідних фахівців автомобільної служби, а також організаційними вказівками начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України, організаційно-методичними вказівками командувачів видів Збройних Сил України. Витрата моторесурсів визначається згідно з нормами витрати моторесурсів автомобільної техніки на мирний час.

2.4. Навчання водінню організовується і проводиться з урахуванням таких положень:

вивчення загальної будови, основних правил експлуатації машин, Правил дорожнього руху проводиться до початку занять з водіння, надалі вивчення будови машин і навчання водінню проводяться паралельно;

вправи відпрацьовуються в послідовності, яка визначена програмами підготовки відповідних фахівців автомобільної служби;

заняття з водіння при початковій підготовці курсантів і слухачів проводяться не рідше одного разу на тиждень, з іншими категоріями особового складу – рівномірно протягом усього періоду навчання;

підготовка машин до водіння та їх технічне обслуговування після водіння виконуються із залученням тих, хто навчається;

у військово-навчальних закладах машини готує, виводить на ділянку водіння (місце заняття) і представляє керівнику заняття посадова особа, призначена від підрозділу забезпечення навчального процесу, яка після водіння повертає машини в парк і організовує їх обслуговування за участю особового складу навчальних підрозділів.

2.5. Для проведення занять з водіння машин призначаються керівники занять (за необхідності їх помічники):

з офіцерами, сержантами і старшинами військових частин – офіцери цих військових частин;

з курсантами і слухачами військових навчальних закладів – викладачі військових навчальних закладів;

з водіями – командири підрозділів.

2.6. Організація занять з водіння передбачає:

підготовку керівника занять;

підготовку керівників на навчальних місцях;

підготовку інструкторів з водіння і тих, хто навчається;

визначення необхідної кількості машин, навчальних місць, сил і засобів для забезпечення заняття;

підготовку навчальної-матеріальної бази (ділянки водіння, навчальних місць, техніки).

Для забезпечення керівництва і контролю за якістю водіння в розпорядження керівника заняття виділяються черговий зв'язківець з засобами зв'язку, черговий лікар (фельдшер) із засобами надання невідкладної медичної допомоги, черговий автомобіль, санітарний автомобіль і ремонтно-евакуаційні засоби, а за необхідності – особовий склад для регулювання руху.

Під час відпрацювання контрольних вправ у розпорядження керівника занять призначаються помічники з секундомірами.

2.7. Керівник занять з водіння відповідає за організацію, матеріальне забезпечення і якість занять, що проводяться, за дисципліну, порядок і дотримання заходів безпеки.

Він зобов'язаний:

за 2-3 дні до проведення заняття з водіння уточнити місце його проведення, розробити і подати на затвердження в установленому порядку план проведення заняття;

організувати підготовку тих, хто навчається, та інструкторів, підготовку маршруту (ділянки) водіння і навчальних місць;

перед початком заняття особисто перевірити готовність маршруту (ділянки) водіння, навчальних місць і матеріальної частини;

інструктувати особовий склад, виділений для забезпечення заняття;

під час заняття вести облік виконання вправи, стежити за дотриманням встановленого порядку проведення заняття та заходів безпеки;

після закінчення заняття підбити підсумки, оцінити дії тих, хто навчався, і зробити запис у журналі обліку виконання водіння на автодромі (додаток 1 до Курсу водіння), організувати відновлення маршруту, перешкод і навчальних місць, на яких проводилися заняття.

У розпорядження керівника занять виділяються сили і засоби для організації занять, технічного та матеріального забезпечення.

Помічник керівника занять підпорядковується керівнику занять і виконує його вказівки (обов'язки) з організації навчання на навчальних місцях.

Для допомоги керівнику заняття може призначатися черговий по автодрому, який відповідає за підтримання встановленого порядку на автодромі.

Він зобов'язаний:

знати загальну схему автодрому, правила користування ним і заходи безпеки під час водіння;

знати, які підрозділи займаються на автодромі (ділянках автодрому) і які вправи виконують;

виставляти регулювальників і оточення та контролювати виконання ними своїх обов'язків;

стежити за дотриманням порядку поведіння підрозділів на автодромі.

2.8. Безпосереднє навчання на машинах здійснюють інструктори з водіння або добре підготовлені водії, призначені наказом командира військової частини.

Інструктор з водіння машин відповідає за навчання водінню закріпленого за ним особового складу.

Він зобов'язаний:

знати вимоги Курсу водіння, умови виконання вправ, які відпрацьовуються, і порядок оцінки дій тих, хто навчається;

знати методику навчання водінню машин і уміти її застосовувати з урахуванням індивідуальних особливостей тих, хто навчається;

вимагати від тих, хто навчається, точного виконання Правил дорожнього руху;

забезпечувати заходи безпеки при водінні машин;

стежити за сигналами керівника заняття і вимагати їх виконання від тих, хто навчається;

у кінці заняття вказати на всі помилки тим, хто навчається, і заповнити картку обліку практичного водіння машин (додаток 2 до цього Курсу водіння);

після закінчення водіння доповісти керівнику (помічнику керівника) заняття про результати навчання і технічний стан машини;

проводити технічне обслуговування машини спільно з тими, хто навчається.

2.9. Той, хто навчається, зобов'язаний:

знати Правила дорожнього руху, умови, порядок і правила водіння машин під час виконання вправи та чітко їх дотримуватися;

знати порядок поведіння на занятті (автодромі) і дотримуватися його;

дотримуватися заходів безпеки на навчальних місцях та при водінні машин;

виконувати вказівки інструктора з водіння;

брати участь в підготовці машини до заняття і обслуговуванні її після заняття;

дбайливо ставитися до навчально-матеріальної бази.

2.10. Підготовка керівників занять та інструкторів проводиться на навчально-методичних зборах, показних та інструкторсько-методичних заняттях, інструктажах. Напередодні занять з водіння з інструкторами проводиться інструкторсько-методичне заняття, на якому керівник доводить тему, мету і план проведення заняття, ставить конкретні завдання, уточнює заходи безпеки, методику навчання, знайомить з маршрутом або місцем проведення заняття, перевіряє професійну підготовленість інструкторів і, за необхідності, відпрацьовує з ними вправи (завдання) практично.

2.11. Навчання водінню проводиться на штатній автомобільній техніці, а також на тих типах і марках машин, на яких ті, хто навчається, проходять або будуть проходити службу. Навчальні машини виділяють на заняття з розрахунку: одна машина на 2-3 особи. Несправні і не укомплектовані машини виділяти на заняття забороняється.

У машині при навчанні водінню знаходяться особа, яка навчається, та інструктор, а при перевірці (оцінці) рівня підготовки – тільки особа, яка навчається.

2.12. Навчально-матеріальна база для навчання водінню машин включає:

тренажерний комплекс, що складається з класу для вивчення основ водіння, прийомів і правил безпечного керування машиною з комплектом програмованого і ситуаційного навчання і класу тренажерів;

автодром, обладнаний відповідно до рекомендацій Курсу водіння (додаток 3 до цього Курсу водіння);

обладнані навчальні машини, на яких ті, хто навчається, одержують практику водіння (додаток 4 до цього Курсу водіння);

2.13. Маршрути водіння перед проведенням занять поза автодромом повинні бути вивчені, узгоджені з Військовою інспекцією безпеки дорожнього руху зональних відділів та відділень Військової служби правопорядку Збройних Сил України. Схеми маршрутів затверджуються командиром військової частини.

2.14. Заняття з водіння можуть поєднуватися з іншими видами занять з технічної (автомобільної) підготовки, при цьому організуються навчальні місця для відпрацювання вправ з водіння і нормативів з технічної підготовки, вивчення Правил дорожнього руху, технічного обслуговування і усунення несправностей тощо.

2.15. Ремонтно-евакуаційні сили і засоби, що виділяються на заняття, за вказівкою керівника заняття повинні надавати допомогу тим, хто навчається, щодо усунення несправностей на машинах та їх евакуації, в разі необхідності.

Черговий лікар (фельдшер) повинен надати медичну допомогу.

2.16. Якщо одночасно проводяться заняття на автодромі з кількома підрозділами, один з керівників занять призначається старшим.

2.17. Під час постановки завдань повинні бути вказані:

тема та навчальна мета заняття;

час і місце проведення заняття;

навчальні місця, склад і порядок зміни навчальних груп;

середня витрата моторесурсів на кожного, хто навчається;

маршрут і порядок руху машин;

оціночні показники;

характерні помилки, які можуть допустити ті, хто навчається, під час виконання вправи і способи їх запобігання;

заходи безпеки.

Якщо ті, хто навчаються, не брали участь у підготовці машин до руху, то перед відпрацюванням вправ проводиться контрольний огляд машин.

2.18. Вправи Курсу водіння відпрацьовуються у такій послідовності:

вивчаються умови, порядок і правила виконання вправи;

проводиться показ прийомів водіння і тренування, за необхідності – порядок дії органами управління на машинах (тренажерах);

відпрацьовується вправа (завдання) за елементами і в цілому.

Умови, порядок виконання вправ та Правил дорожнього руху, прийоми водіння та заходи безпеки вивчаються в години самостійної підготовки або на навчальних місцях під час заняття. При цьому звертається увага на можливі помилки і способи їх усунення. При навчанні застосовуються методи розповіді, бесіди і показу з використанням технічних засобів навчання, при цьому використовуються сигнали управління. Методи навчання визначаються керівником заняття залежно від рівня підготовленості тих, хто навчається.

Правила і прийоми водіння пояснюються і показуються на машинах (тренажерах). Прийоми керування, перемикання передач і правила дії педалями спочатку відпрацьовуються роздільно, а потім комплексно, із збільшенням темпу виконання. Це сприяє правильній координації рухів при користуванні органами управління машиною і набуттю тими, хто навчається, твердих навичок у роботі з ними.

Особи, які не вивчили порядок виконання вправи, заходів безпеки та відповідних положень Правил дорожнього руху, до керування машиною не допускаються.

2.19. На заняттях з водіння від тих, хто навчається, необхідно вимагати:
постійного спостереження за дорожньою обстановкою, знаками, засобами сигналізації та сигналами регулювальників;
правильного розрахунку траєкторії руху машин, особливо при маневруванні в обмежених проїздах;
набуття професійних навичок шляхом багаторазового повторення вправи;
набуття навичок контролю за показниками контрольно-вимірювальних приладів;
розвитку самостійності, швидкої реакції, “відчуття машини”;
набуття осмислених дій при керуванні машиною, уміння прогнозувати дорожню ситуацію і запобігати дорожньо-транспортним подіям.

Після закінчення заняття керівник оголошує оцінки кожному, хто навчається, визначає позитивні сторони і недоліки в підготовці особового складу, виявлені під час водіння, а також вказує, на що слід звернути увагу на наступному занятті з водіння. Зауваження і час водіння* кожного курсанта, який навчається, заносяться в картку обліку практичного водіння (додаток 2 до цього Курсу водіння).

* Час водіння включає рух та пояснення і показ інструктором прийомів водіння.

3. Оцінка водіння

3.1. Результати виконання вправ Курсу водіння (техніка водіння) оцінюються згідно з умовами, наведеними в кожній вправі, з урахуванням загальних помилок, допущених при виконанні вправи (завдання).

До загальних помилок відносяться:

зупинка двигуна з вини того, хто навчається;
рух на передачі, що не відповідає дорожнім умовам;
ривки при рушанні з місця;
сильний скрегіт шестерень і ривки в трансмісії при перемиканні передач;
рух із затягнутим гальмом для стоянки;
грубе водіння (сильні удари машини при подоланні перешкод).

Якщо під час виконання вправи той, хто навчається, повторює одну з помилок кілька разів, то в загальну кількість помилок зараховуються всі повторення.

Вправа вважається невиконаною у разі порушення умов виконання вправи, а також при недотриманні заходів безпеки, що призвело до тілесних пошкоджень (поранення), поломки машини з вини водія, звалювання з перешкоди або її руйнування, порушень Правил дорожнього руху, що потребують втручання інструктора для запобігання аварійній обстановці.

3.2. Водії, що проходять початкову підготовку, допідготовку та офіцери, старшини, сержанти родів військ і служб оцінюються за кількістю помилок, зроблених при виконанні вправи.

Офіцери, старшини, сержанти (фахівці автомобільної служби) та водії транспортних засобів усіх категорій оцінюються за кількістю помилок, зроблених при виконанні вправи, і часовими показниками.

Курсанти військових навчальних закладів і навчальних частин до отримання посвідчення водія оцінюються як водії, що проходять початкову підготовку, після отримання посвідчення – як водії машин.

3.3. Оціночні нормативи за часом установлені для типових перешкод, рекомендованих Курсом водіння для одиночного тривісного повнопривідного вантажного автомобіля з підсилювачем рульового приводу, а також одиночної гусеничної машини при виконанні вправ удень.

При відпрацюванні вправ на двовісних автомобілях вводиться поправочний коефіцієнт – 0,9; на багатовісних важких колісних тягачах і спеціальних колісних шасі – 1,2; в нічних умовах – 1,1.

При виникненні умов, які ускладнюють виконання вправ, перевіряючому (інспектуючому) надається право встановлювати тимчасові показники (збільшувати часові показники до 25 відсотків). У таких випадках об'єктивність зміненого нормативу перевіряється за результатами пробних заїздів найбільш підготовлених водіїв.

Умови, які ускладнюють виконання вправ:

наявність на маршруті руху більше 2/3 від його протяжності важкопрохідних ділянок, на яких можна рухатися тільки на нижчих передачах;

велика кількість крутих поворотів;

видимість менше 100 м вдень;

важкі погодні та дорожні умови – дощ, ожеледиця, снігопад, вологий розм'якшений ґрунт, рихлий пісок, глибокий сніг (понад 20 см);

водіння на висоті більше 1000 м над рівнем моря, при температурі навколишнього повітря вище +35⁰C та нижче -25⁰C.

3.4. Індивідуальна оцінка підготовки того, хто навчається, з водіння машин за період навчання виводиться сумарно за оцінками, отриманими за кожну вправу.

Індивідуальна оцінка визначається:

“відмінно”, якщо не менше 50 відсотків вправ виконано з оцінкою “відмінно”, решта – “добре” та “зараховано”;

“добре”, якщо не менше 50 відсотків вправ виконано з оцінкою “відмінно” та “добре”, решта – “задовільно” та “зараховано”;

“задовільно”, якщо не менше 70 відсотків вправ виконано з оцінкою не нижче “задовільно” та “зараховано”;

“незадовільно”, якщо не виконані вимоги на оцінку “задовільно”.

3.5. Оцінка з водіння підрозділу та окремих категоріям особового складу за період навчання визначається за індивідуальними оцінками тих, хто навчається:

“відмінно”, якщо 90 відсотків тих, хто навчається, отримали позитивні оцінки і при цьому не менше 50 відсотків загальної кількості тих, хто навчається, – оцінки “відмінно” та “зараховано”;

“добре”, якщо 80 відсотків тих, хто навчається, отримали позитивні оцінки і при цьому не менше 50 відсотків загальної кількості тих, хто навчається, – оцінки “відмінно”, “добре” та “зараховано”;

“задовільно”, якщо не менше 70 відсотків тих, хто навчається, отримали не нижче “задовільно” та “зараховано”;

“незадовільно”, якщо не виконані вимоги на оцінку “задовільно”.

3.6. При перевірках (інспекційних заходах) військових частин оцінка з водіння виводиться за результатами перевірених підрозділів.

Оцінка військовій частині (підрозділу) з водіння виводиться за оцінками з одиночного водіння і водіння в колоні у складі військової частини (підрозділу):

“відмінно”, якщо одна із оцінок не нижче “відмінно”, а друга – “добре”;

“добре”, якщо одна із оцінок не нижче “добре”, а друга – “задовільно”;

“задовільно”, якщо дві оцінки не нижче “задовільно”;

“незадовільно”, якщо не виконані вимоги на оцінку “задовільно”.

Оцінка за одиночне водіння машин виводиться за результатами виконання однієї із контрольних вправ відповідно до отриманих оцінок особового складу, що виконував вправу згідно з пунктом 3.5. до цього Курсу водіння.

Оцінка за водіння машин в колоні в складі військової частини (підрозділу) виводиться за умовами виконання вправи 10 цього Курсу водіння.

Для оцінки водіння машин у складі підрозділу кількість машин, які будуть задіяні, повинна відповідати кількості машин підрозділу за списком у межах штатної чисельності з урахуванням встановленого для цього підрозділу коефіцієнта технічної готовності. Кількість машин, які будуть задіяні для перевірки водіння машин в складі військової частини, встановлюється рішенням особи, яка перевіряє (інспектує), але не менше 20 відсотків від чисельності машин кожного підрозділу.

Вправи №№ 5 та 6 є контрольними для оцінки одиночної підготовки водіїв, вправа № 10 – для оцінки водіння в колоні у складі військової частини (підрозділу).

3.7. Вправа виконується в послідовності, визначеній умовами виконання вправи даного Курсу водіння на закріпленій за водієм машині або машині тієї ж марки. Слухачі і курсанти військових навчальних закладів (навчальних частин), офіцери та інші категорії особового складу, за яким не закріплені машини, виконують вправу на одній з машин військової частини. При цьому ті, хто виконують вправу, повинні мати у посвідченні водія відмітку на право керування цим транспортним засобом.

У вихідному положенні, якщо це не обумовлено умовами вправи, той, хто навчається, стоїть за один крок попереду лівого колеса (гусеничної стрічки) машини, двигун не працює. За командою “УВАГА – РУШ” той, хто навчається, займає місце в кабіні і починає рух. Вправа вважається закінченою, коли той, хто навчається, виконав завдання, зупинив машину, вжив заходів, що виключають її самовільний рух, вимкнув двигун і зайняв вихідне положення.

Глава II. ЗАГАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Вправа 1. Підготовка та вихід машин із парку в визначений район

1.1. Мета. Ознайомлення водіїв з особливостями керування закріплених за ними машин з відпрацюванням практичних дій з підготовки машин до виходу із парку за тривоною.

1.2. Умови та порядок виконання вправи. Вправа призначена для забезпечення високої бойової готовності військової частини і відпрацьовується з усіма водіями, що прибувають у військову частину на укомплектування.

1.3. Вправа виконується вдень, в парку військової частини та при русі машин у визначений район по встановленому маршруту, у складі підрозділу. У парку керівник заняття розподіляє водіїв по машинах та ознайомлює з особливостями їх будови та керування.

Вивчаються порядок отримання дорожніх листів, ключів від замків запалювання, люків машин, перелік робіт з підготовки машини до руху, місце в колоні, маршрут і режим руху, сигнали управління.

Відпрацьовуються послідовність робіт з зняття машини з зберігання, отримання і встановлення акумуляторних батарей, заправлення охолоджуючою рідиною, підготовка двигуна до роботи і пуск його різними способами, прогрівання двигуна та підготовка машини до руху, зчеплення з причепом (системою), вихід машини з парку та рух у район призначення.

Швидкість руху вибирається з урахуванням завдання, яке виконується, дорожніх умов, ширини та стану проїжджої частини, видимості, атмосферних умов, рельєфу місцевості, інтенсивності руху на маршруті і підготовленості водіїв.

2. Вправа 2. Тренажерна підготовка

2.1. Мета. Вивчення та закріплення координації рухів рук і ніг при керуванні машиною.

2.2. Умови і порядок виконання вправи. Вправа складається з двох завдань та відпрацьовується вдень на майданчику автодрому.

2.3. Завдання 1. Швидкісне керування

Завдання виконується на тренажері або машині з вивішеною передньою віссю (мостом) (рисунок 1). При цьому передні колеса повинні знаходитись на висоті 20-30 мм від поверхні землі, а машина встановлена так, щоб виключити її коливання.

На машинах, що мають гідропідсилювач рульового механізму, завдання виконується при працюючому двигуні (частота обертання колінчастого валу 1200-1500 об/хв).

Під час виконання завдання змінювати частоту обертання колінчастого валу двигуна забороняється, стопа правої ноги не повинна знаходитися на педалі управління подачі пального.

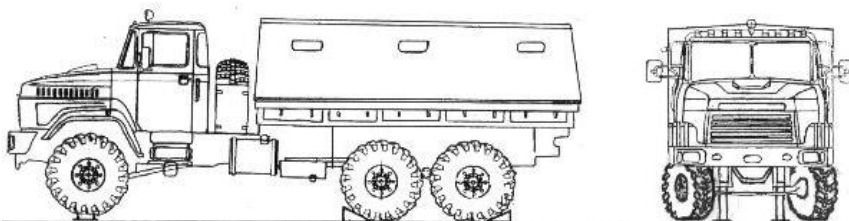

Рисунок 1 – Установка машини для відпрацювання прийомів швидкісного керування

Початкове положення: посадка, руки на кермі в стандартному положенні (ліва рука в секторі 9-10 за циферблатом годинника, права – в секторі 2-3, стиск долонь закритий) (рисунок 2), колеса повернуті вліво в положення “до упору”.

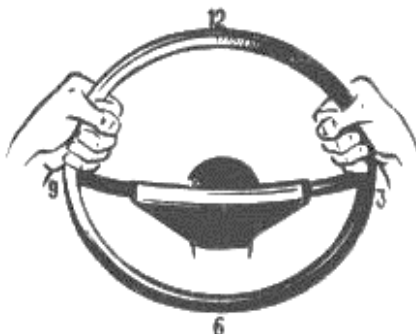

Рисунок 2 – Стандартне положення рук на кермі

Водій виконує 5 циклів швидкісного керування двома руками або однією (лівою, правою).

Один цикл – поворот керма з лівого положення “до упору” в праве та повернення його в початкове положення. Техніка виконання – вільна.

Помилки:

- удари руками по керму;
- обертання керма за спиці;
- порушення координації рухів;
- нерівномірне обертання керма (зупинка при перехопленнях).

Виконання завдання оцінюється “зараховано” при виконанні 5 циклів за час не більше 25 секунд для легкових автомобілів та 30 секунд для вантажних автомобілів.

2.4. Завдання 2. Перемикання передач

Завдання виконується на тренажері або машині з вимкненою роздавальною коробкою (для неповнопривідних автомобілів – з вивішеним заднім мостом) та з працюючим двигуном.

Початкове положення: посадка, руки на кермі в стандартному положенні, ноги на підлозі, важіль коробки передач у нейтральному положенні.

Водій виконує 5 циклів перемикань передач.

Один цикл – лівою ногою вимкнути зчеплення, правою рукою ввімкнути першу передачу, ногою на підлогу, руку в початкове положення, вимкнути зчеплення, увімкнути другу передачу, ногою на підлогу, руку в початкове положення і так далі перемикає до вищої передачі. Повторити в зворотній послідовності до нейтральної передачі.

Помилки:

втрата зорового контакту з дорогою (періодичне зосередження погляду на важіль коробки передач);

недотримання послідовності виконання завдання (неуважність);

порушення координації рухів.

Виконання завдання оцінюється “зараховано” при виконанні 5 циклів без помилок за час не більше 60 секунд для легкових автомобілів та 90 секунд для вантажних автомобілів.

3. Вправа 3. Маневрування

3.1. Мета. Формування та стабілізація відчуття переднього, заднього і бокових габаритів машини і навичок керування машиною з контролем траєкторії руху заднім ходом через дзеркала заднього виду.

3.2. Умови і порядок виконання вправи. Вправа складається з п'яти завдань і відпрацьовується вдень на майданчику автодрому з позначенням елементів переносними обмежувачами. При відпрацюванні завдань одночасно групою машин встановлюються дистанції безпеки між ними та черговість їх руху.

3.3. Завдання 1. Рушання з місця, розгін, зупинка

Завдання виконується при початковій підготовці водіїв. Відпрацьовується правильна послідовність дій водія, при зрушенні машини з місця переднім (заднім) ходом та зупинці машини, правильне керування машиною при перемиканні передач з нижчої до вищої та в зворотному порядку, прийоми гальмування.

3.4. Завдання 2. Гальмування біля перешкоди

Водій із заданої відстані до обмежувача виконує послідовно рушання, розгін, гальмування і зупинку машини у момент торкання обмежувача переднім бампером, а потім від'їзд заднім ходом на початкове положення (рисунок 3).

Виконання завдання оцінюється “зараховано”, якщо машина при зупинці торкнулася переднім бампером обмежувача, при цьому не збила його або якщо відстань між переднім бампером та обмежувачем не перевищує 50 см.

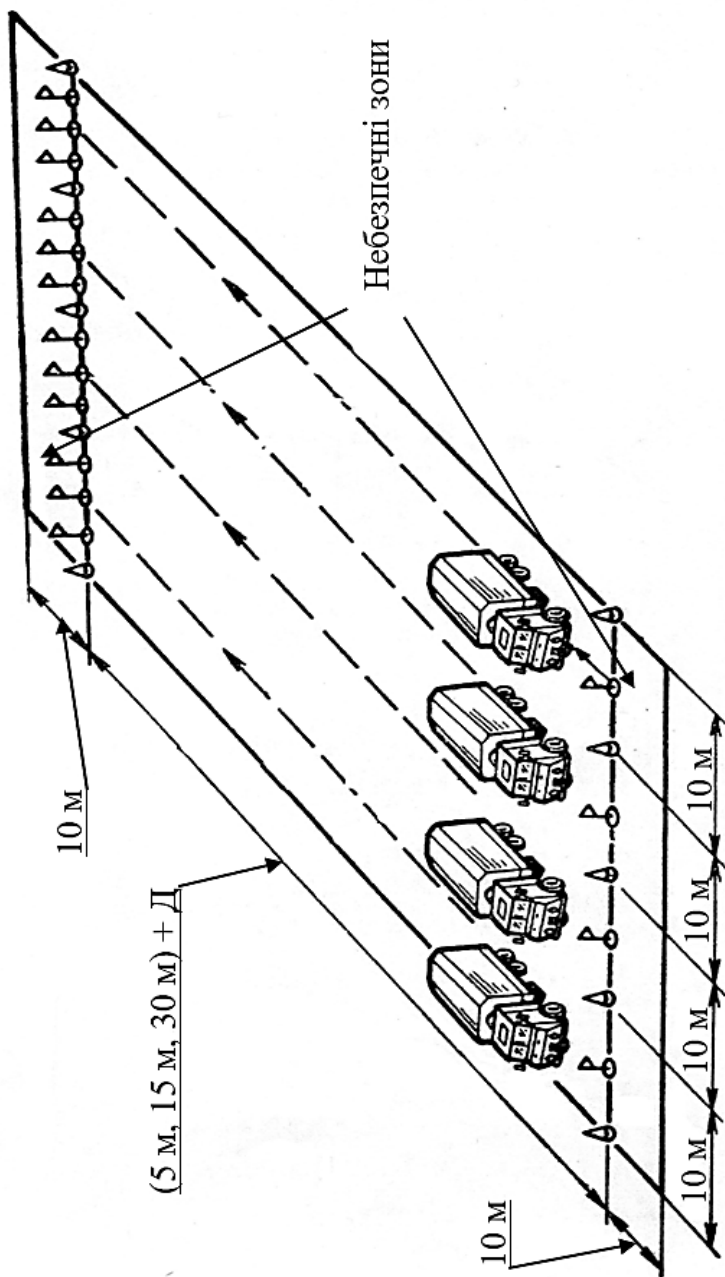

Рисунок 3 – Гальмування біля перешкоди

3.5. Завдання 3. Рух по коридорах різної ширини (рисунок 4 та 5)

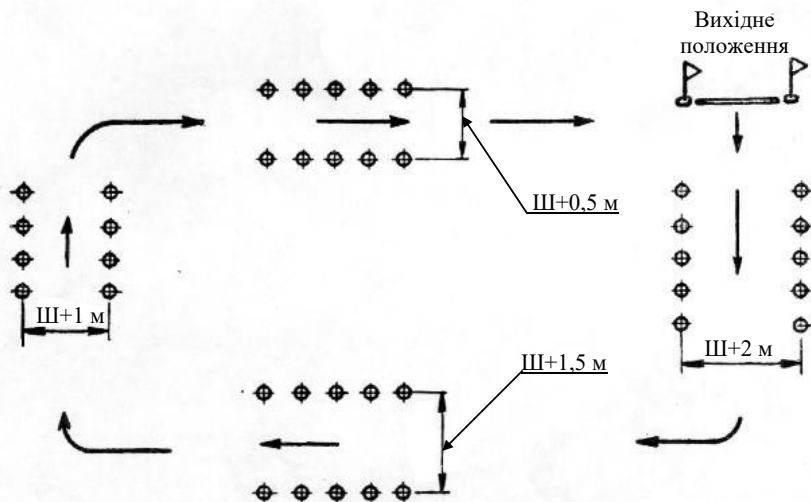

Рисунок 4 – Рух по коридорах різної ширини

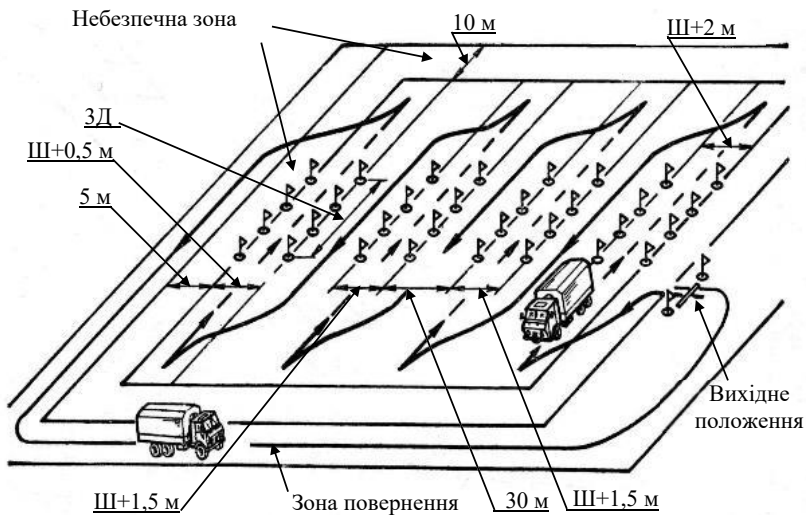

Рисунок 5 – Рух заднім ходом по коридорах різної ширини

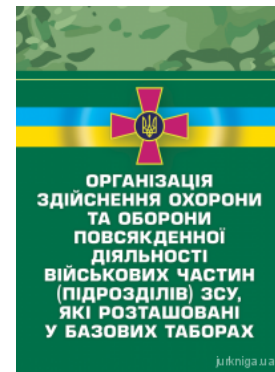
Книги, які можуть вас зацікавити

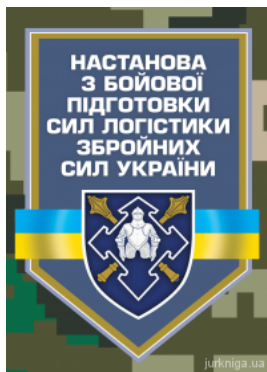
Робота штабного офіцера тактичної ланки

Конвоювання (за досвідом проведення ООС (раніше АТО))

Організація здійснення охорони та оборони повсякденної діяльності військових частин (підрозділів) ЗСУ, які розташовані у базових таборах

Настанова з бойової підготовки сил логістики Збройних Сил України

Настанова "Окремий ремонтно-відновлювальний полк"

Кишеньковий довідник сержанта (старшини) щодо використання деяких засобів вогневого враження

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →